

K polnočnici.

K MAMICI!

Sveti večer! Kdo se ga ne zaveseli, kdo se ga ne raduje? Sveta noč! Kdo je ne pričakuje z velikim hrepenenjem! Saj so peli to noč angelci v Betlehemu: Slava Bogu v višavah in mir ljudem na zemlji!

In vendar ihti Anica v tej noči: ihti in plaka sirota Anica . . .

* * *

Otožno in zaspano brli svetilka v bajtici na samotnem hribčku.

Prazna je hišica in dolgočasna. Ah, lani je bila v tej hišici še sreča! V kotu so stale jaslice; letos jih ni! Mamica je bila še živa; letos je ni! Umrla je sreča, umrlo je veselje Aničino.

Lani še je bil oče še dober in skrben, a zašel je čez leto v slabo družino, zapravljal premoženje in pobegnil s potepuhi v Ameriko. Mamica je jokala . . . Prišla je bolezen, prišla je smrt, vzela dušo mamice, in Anica je ostala sama!

In letos je tako prazna ta izba, lani pa je bila tako prijazna.

In Anica plaka pri peči in sanja o lanski sreči; a letos je sama! Kdo jo ljubi! Le stara teta; a ni je. Zjutraj je šla k daljnim sorodnikom; obljubila je, da se pod noč vrne, a je ni!

Motno brli svetilka, Anica pa se spet potaplja v sanje, polne blaženosti, polne sreče. Mamica sedi pri njej in ji pravi o Mariji in sv. Jožefu, kako sta iskala prenočišča v Betlehemu, a ga nista našla, kako sta šla v samotni hlevček, in tam je prišel Mesija na svet . . . In oče sedi poleg, kadí iz pipe in posluša.

Vrata zaškripljejo. Kdo pride? Anica skoči pokoncu, pomane si oči in gre napol v sanjah v vežo. Morda so prišli oče!

„O teta, ste se vendar vrnili! Koliko časa vas ni bilo!“

„Nisem mogla prej. Pot je slaba. Zdaj se pa brž opravi, da greva k polnočnici!“

* * *

Dve osebi stopata po snegu, blestečem in lesketajočem se v najrazličnejših barvah. Anica in teta. Anica v najlepšem, vendar siromašnem krilu, zavita v ruto materino. Poleg nje teta, tudi bolj siromašno oblečena. Tiho stopata druga poleg druge . . .

Zunaj pa sanja noč, božična noč . . . Na njenem belem krilu lesketajo biseri ledu v najbistrejših barvah. Luna, bleda in velika, plava po nebesnem morju; zvezdice, zlate in sanjave, trepečejo visoko gori, in oblaki so razkropljeni kakor bleda čreda ovčic. Po poti, potreseni z ledenimi kristali, pa stopa Anica in teta. Mrzla srebrna luč lunina jima seva v lice. Mrzla je noč, a Anice ne zebe; saj jo objema in ogreva misel na mater . . .

V svetišču božjem sta . . .

Bim bom, bim bom... Polnoči! Svečano in praznično zapojo zvonovi. Njih glas se razliva, potresava se in se izgublja v tiho noč...

K oltarju pristopi duhovnik. Plašč ves zlat in kakor potresen z diamanti. Orglje pojo veličastno himno. Na oltarju se vse lesketa v tisočerihih lučih. Dim kadila objame oltar in poljublja bele njegove stebre...

Anica sanja... Vidi mamico, vidi očeta. Ah, kako je srečna! V Betlehemu so vsi trije, pred hlevčkom so, molijo pred jaslicami, v njih pa je Dete tako milo in ljubeznivo; Devica, dobrotna in milostljiva, in tam svetí Jožef, kako ima dolgo brado, srebrno in veličastno... Mamica, oče in ona pa molijo... in ta pesem angelcev, tako mila... Tam je prišel pastirček, prignal je ovčico v dar... in tam je ženica, stara in sključena... Saj jo pozna... teta je! Tudi ona je prišla k jaslicam...

Zazvonili so zvonovi, zabučale so orglje, in ljudje so se zbudili iz pobožne molitve. Zbudila se je tudi Anica iz sanj radosti, in bila je tako zapuščena!

Udrli so ljudje iz cerkve, stisnili so se tesneje v kožuhe in rute in hiteli domov. V srcih jim je pa trepetalo nekaj sladkega, nepopisno prazničnega.

Anica je stopala s teto in mislila na mamico, na dobro mamico. In na očeta je mislila, ki se je izgubil, na očeta, ki ga je tako ljubila!

Prišli sta domov in šli spat.

Kmalu je zaspala starka, saj je bila utrujena od potovanja k sorodnikom; a Anica ni mogla zaspati, želela in hrepenela je k mamici.

„Na grob grem, da pomolim na gomili.“

Tiho je vstala, splazila se po prstih do tetine postelje in pogledala, če spi. Spala je trdno. Anica poišče krilo in ruto materino, se obleče in zavije, nalahno odpre vrata in poroma h grobu mamice...

Grobovi so pregrnjeni z bisernim prtom. Križi z zlatimi podobami Kristovimi so ovenčani z belimi sneženimi venci, ki bleste v srebrni luči. A na grobu mamice ni križa, zlatega in visokega; ni spomenika, marmoratega in gladkega; le majhen lesen križec, ki ga je zasadila ljubezen Aničina.

Stopila je Anica na pokopališče, prekrizala se in pohitela na grob materin.

Na grobu mamice! Plakala je, in njene solze so kapale na beli snežni prt, in mrzli dih božične noči jih je izpreminjal v ledene bisere. Anica pa je molila in plakala; napol klečala, napol ležala na grobu nepozabne matere.

Zvezde so gledale z neba, začudeno in sočutno, trepetale so in šepetale o veliki skrivnosti božične noči... Sveta noč je poljubljala Anico z mrzlim dihom... A ona ga ni čutila, saj je bila pri mamici — — —.

* * *

Zjutraj je zazvonil stari cerkovnik Marko dan in potem zazvonil še mrtvaški zvon — — —.

Anica je bila pri mamici!

Stara teta je jokala po Anici; saj jo je ljubila kot lastno hčer.

Šla je k deseti maši in pripovedovala kajzarjevi Marjani, dobri ženici, o lepih lastnostih Aničinih in si brisala solzo za solzo ...

„Nič ne žaluj; Boga bo prosila zate“, reče Marjana. „Bog jo je vzel k sebi, ker jo je ljubil. Nič ne bodi žalostna; zanjo je bila res sveta noč, — blažena noč“.

Bogumil Gorenjko.

POL ZA SMEH, POL ZA RES.

Iz torbe o. Ivana svetokrižkega.

Priredil Josip Balič.

12. Moder svet.

Neki oče, videč, da se mu približuje zadnja ura, pokliče svoje tri sine predse ter jih poslovljaje se takole nagovori: „Ljubčki moji, premoženja vam obilo zapuščam, pa oporoke ne bom delal. Vsi trije ste mi enako mili in dragi, zato boste tudi za menoj enako dedovali. Vse vam dam, vse vam zapuščam. Zato pa upam, da boste za mojo ubogo dušo sami od sebe več storili nego bi vam jaz zapovedal. Moja edina želja je torej, da mi zdaj tukaj poveste, kaj li mislite po moji smrti storiti za mojo dušo?“

Starejši sin se hitro oglasi in pravi: „Ljubi moj oče, dokler bom živel, gotovo ne pozabim moliti za vašo dušo; miloščino hočem s polnimi rokami deliti in za svete maše pogosto skrbeti.“

Nato spregovori srednji sin ter se prav širokoustno takole izjavi: „Nikar se ne bojte oče, precej po vaši smrti plačam 300 zlatov za večne maše, pa tudi cerkev in bolnišnico bogato obdarujem.“

Očetu so bile vseh te obljube, zato se radoveden obrne še do mlajšega sina, da mu tudi on razodene svoje misli.

Odzove se mlajši sin in reče resno: „Ljubeznivi moj oče, komaj dočakam, da vaše mrtvo truplo pokopljejo in cerkvene molitve za vami opravijo, in že bom delil premoženje s svojima bratoma, s tovariši pa bom židane volje. Na vašo dušo se gotovo ne spomnim, ker, ako sami zdaj, ko premorete, načete zanjo poskrbeti, zakaj bi si pa jaz potem za to glavo belil?! In prepričani bodite, da tudi moja brata prav tako storita, dasi vam zdaj obljubujeta zlate gradove. Zatorej, ljubi moj oče, storite zdaj sami, karkoli vam je drago, za svojo dušo, da se ne boste kesali na onem svetu.“

Res modre, zlate besede!

